

Artikel

Carl-Johan Westholm: Kapitalismens dödgravareLedare Op ed

Carl-Johan Westholm: Kapitalismens dödgravare

2015-09-24 10.38

Miljöskandalen i Volkswagen**Snabbt om****Allt om**

Foto: KAI PFAFFENBACH / TT NYHETSBYRÅN

S "junkande etisk standard förebådar kulturers och nationers förfall."

Nej, det är inte ett citat av Herr Doktor Winterkorn, den nys avgångne chefen för Volkswagen. Denne förefaller bekräfta den gamla iakttagelsen att de egenskaper som är användbara för att nå en hög position inte nödvändigtvis är desamma som krävs för att i längden

kunna utöva den väl. I detta fall som chef för 600 000 anställda i världens största bilföretag.

Det är inte plakatbärande demonstranter, intellektuella marxister eller vänsterpartiets riksdagsgrupp som effektivast underminerar marknadsekonomi och det enskilda ägandet. Kapitalismens dödgrävare är en del kapitalister och dess företrädare.

Volkswagenskandalen är därför inget nytt under solen. Det är en påminnelse om hur avgörande i längden den etiska och affärsmässiga kulturen är i ett företag och för hela företagsamheten - och för samhället i sin helhet.

Volkswagenchefen kände, säger han, inte till det lurendrejeri som pågick. Om så är fallet, måste hans närmaste kollegor i alla fall ha känt till hur chefen fungerade och tänkte, utifall att någon hade informerat honom.

Några stora aktieägare som försäkringsbolag, som representerar miljoner försäkringstagare, och ett ökande antal företag inom handel och industri har under senare år alltmer kommit att uppmärksamma de etiska aspekterna kring investeringar, produktion och försäljning. Hållbarhet har blivit ett modeord.

Det är bra, men det är inte nog. Att som näringslivets organisationer förklara vinstens funktion och betydelse för allmänheten, träffa politiker och överlämna politikunderlag och förhandla med den fackliga motparten om de anställdas löner – det räcker inte, om syftet är att stärka tilltron till marknadsekonomi och den enskilda företagsamheten.

Här måste dessa organisationer rycka upp sig. De etiska tankarna måste lyftas fram, som bakgrund till varför avtalsfrihet och lagbunden kontraktsrätt är bättre än djungelns lag eller motsatsen politikens detaljregleringar. Lagar kan inte ersätta det enskilda ansvaret och varje människas egna beslut och handlande. Inte minst gäller det personer som äger eller företräder kapital och företag. De utövar ledarskap. De är, vare sig de vill det eller inte, ambassadörer - för det goda, det medelmåttiga, det dåliga eller ibland det riktigt usla.

Styrelserna i stora bolag och inte minst deras ordförande måste ta ansvar för att företaget gör rätt för sig – inte bara i ord utan i handling. En chef på mellannivå i ett företag kan ibland tänja på avtal och fakta, så att en VD och styrelse inte vet vare sig ut eller in och ber chefsjuristen att klara ut ärendet, med den införstådda uppmaningen: lägsta möjliga kostnad för företaget och minsta tidsåtgång för styrelsen.

"God etik i företagsamheten betyder respekt för människor, pålitlighet och fair play i alla sammanhang". Även det skrev den som citerades först i denna artikel, i en liten skrift som först kom ut 1989. Curt Nicolin hade avgått som ordförande i Svenska Arbetsgivareföreningen 1984, men hans

gamla organisation gav ut hans visdomsord fem år senare.
Uppfinnarkollegiet gjorde en nytryckning 2013.

Det går knappast att bättre kommentera en del av dagens aktuella händelser än att citera honom ytterligare:

- Framgångsrika ledare, entreprenörer och uppfinnare kan påräkna endast en bråkdel av värdet av sin insats för egen del. Detta är kapitalistisk etik till gagn för de många och en förutsättning för att höga inkomster skall vara etiskt försvarliga.
- Näringslivet är inte till för att ge vinster till företagens ägare. Det är till för att tillfredsställa människornas och samhällets behov av varor och tjänster. Men de företag som inte tjänar pengar kan inte längre fylla sin grundläggande uppgift i samhället.
- Företagets etiska standard bestämmer dess anseende. Det goda namnet är ett företags största tillgång.
- Det är chefens policy och föredöme mer än något annat som etablerar ett företags etiska standard.

CARL-JOHAN WESTHOLM, ordförande i Uppfinnarkollegiet

ÄMNEN [Volkswagen](#) [Martin Winterkorn](#)

Dela artikeln:

Carl-Johan Westholm: Kapitalismens dödgravare